Raadsvoorstel

Raadsnummer:	**2024-003**	Zaaknummer:	**1392865**
Onderwerp:	**Participatievisie Nijkerk 2024-2026**		
Korte inhoud:	Met de participatievisie 2024-2026 leggen we de basis voor een eenduidige en doelgerichte aanpak van participatie in onze gemeente. We verbeteren stap voor stap onze participatieaanpak naar een herkenbare, moderne en praktische werkwijze. Dit komt ook tot uitdrukking in de documenten die we als vervolg op en in samenhang met de participatievisie uitwerken: het participatiebeleid, het uitvoeringsprogramma en de participatieverordening. Samen vormen deze vier elementen het participatiekader van Nijkerk.		

Datum B&W:	2 april 2024	Portefeuillehouder:	Wethouder Windhouwer

Voorstel

1. De participatievisie Nijkerk 2024-2026 vast te stellen.

Inleiding

Samenwerken met de samenleving en participatie zijn thema's die steevast terugkomen in visiestukken van de gemeente Nijkerk. In de Ontwikkelagenda 2023-2026 schrijft het college de komende jaren te willen ontwikkelen "naar een samenwerkende gemeente die uitdaagt en ruimte biedt". En: "We zullen scherper per vraagstuk onze rol definiëren. Als lokale overheid staan we soms zelf aan de lat om prestaties te leveren en resultaten te halen. Maar we zullen vaker de randvoorwaarden en het speelveld moeten scheppen waarop ook andere partijen kunnen presteren of dit samen met ons kunnen doen."

In deze visie leggen we de basis voor een eenduidige en doelgerichte koers. We willen dat participatie bij onze vaste manier van werken gaat horen. We verbreden onze participatie naar alle fasen van het beleidsproces, van probleemstelling tot beleidsvorming en evaluatie. En we versterken onze participatieaanpak naar een herkenbare, moderne en praktische werkwijze. Dit is een ontwikkelproces, waarin we als gemeente én als samenleving stap voor stap groeien door te leren van onze ervaringen. Met dit proces zijn we als gemeente al begonnen. We zijn in het ene beleidsterrein wat verder dan in het andere. Ook de manier waarop participatie inhoud krijgt is niet overal hetzelfde.

Participatiekader in vier onderdelen

De participatievisie is de eerste stap om te komen tot een volwaardig participatiekader. Het participatiekader zal uit vier onderdelen bestaan, die van 'op hoofdlijnen en abstract' naar 'specifiek en concreet' gaan. Hiermee volgen we de opzet uit de VNG-handreiking 'Aan de slag met participatie'.

1. In de participatievisie beschrijven we het belang van participatie en de ambities van de gemeente. In de participatievisie geven we een voorzet voor de uitwerking van het participatiebeleid (zie b).
2. Het participatiebeleid beschrijft de vormen van participatie die we willen gaan hanteren. In het beleid komen onder andere de spelregels, handvatten en goede voorbeelden.
3. In het uitvoeringsprogramma beschrijven we doelen, resultaten en activiteiten die we de komende drie jaar ondernemen om uitvoering te geven aan de participatievisie. We maken ook inzichtelijk hoe we dit willen organiseren en borgen in de organisatie.
4. De participatieverordening verankert de afspraken die de gemeente met zichzelf maakt op het gebied van participatie. Hierin leggen we ook onze spelregels voor het uitdaagrecht vast.

De participatievisie ligt nu ter besluitvorming voor. Het uitvoeringsprogramma wordt op een later moment ter informatie aan u aangeboden. En het participatiebeleid is in ontwikkeling. Zodra dit klaar is werken we de participatieverordening uit. De verordening vormt hiermee het sluitstuk van ons participatiekader.

Een conceptversie van de participatievisie is op 16 november 2023 ter consultatie aan u voorgelegd. De opmerkingen die u toen heeft gemaakt zijn in de participatievisie verwerkt.

Beoogd effect
Met het vaststellen van de participatievisie zetten we een eerste stap in het creëren van een actueel kader om in de gemeente Nijkerk aan participatie te werken.

Argumenten
1.1 We hechten veel waarde aan een goede invulling van participatie.
In de participatievisie leggen we de basis voor een eenduidige en doelgerichte koers. We willen dat participatie bij onze standaard manier van werken gaat horen. We verbreden onze participatie naar alle fasen van het beleidsproces, van probleemstelling tot beleidsvorming en evaluatie. En we versterken onze participatieaanpak naar een herkenbare, moderne en praktische werkwijze. Dit is een ontwikkelproces, waarin we als gemeente én als samenleving stap voor stap groeien door te leren van onze ervaringen. Met dit proces zijn we als gemeente al begonnen. We zijn in het ene beleidsterrein wat verder dan in het andere. Ook de manier waarop participatie inhoud krijgt is niet overal hetzelfde.

In de participatievisie hebben we de volgende uitgangspunten voor participatie benoemd:

- De basis van participatie is omgevingsbewust denken en werken. Dat betekent dat we weten wat er speelt in de samenleving, welke belangen er zijn en dat we samenwerken op basis van een gedeeld belang. Of het nu gaat om een eigen gemeentelijk initiatief of een initiatief van anderen.
- Participatie begint met een luisterend oor. We staan open voor ideeën en opvattingen van onze inwoners en zoeken naar oplossingen waar mensen tevreden mee zijn. Diezelfde openheid hebben we ook als het gaat om een initiatief van inwoners.
- Participatie is maatwerk. Per ontwikkeling of project bekijken we wat in dat specifieke geval de beste benadering is.
- In een participatietraject kunnen er tegengestelde belangen zijn. In zo'n geval gaan we op zoek naar het gezamenlijk belang en het overbruggen van de tegengestelde belangen.
- We doen participatie niet omdat het moet, maar vooral omdat we weten dat het leidt tot betere beslissingen en plannen. Omdat we rekening houden met de thema's die spelen in de samenleving en we gebruik hebben gemaakt van de kennis en ervaring van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
- Participatie betekent ook dat de gemeente het voor haar inwoners[1] mogelijk maakt om voor hun eigen belangen op te komen.
- Dit alles betekent dat we er goed over nagedacht hebben over hoe we inwoners benaderen. We betrekken hen echt bij een opgave, nemen hen serieus en doen ons best om hen te begrijpen

1.2 Er is behoefte aan een actueel kader om in de gemeente Nijkerk met participatie aan de slag te gaan.
Het huidige kader om in de gemeente Nijkerk met participatie aan de slag te gaan bestaat uit de inspraakverordening (2006) en de nota Inbreidingslocaties (2012). De inspraakverordening en de nota Inbreidingslocaties zijn verouderd. Met het vaststellen van deze participatievisie wordt een eerste stap gezet in het creëren van een actueel participatiekader.

[1] Met inwoners bedoelen we inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

1.3 De participatievisie is een nadere uitwerking van het beleidsvoornemen zoals dat in de Ontwikkelagenda is verwoord.
In de Ontwikkelagenda 2023-2026 schrijft het college de komende jaren te willen ontwikkelen “naar een samenwerkende gemeente die uitdaagt en ruimte biedt”.

1.4 Met de participatievisie geven we opvolging aan de door u aangenomen motie ‘Participatievisie’ van 29 juni 2023.
In de motie roept u het college op een participatievisie uit te werken.

1.5 Het maken van een participatievisie is in lijn met het advies van de VNG-handreiking ‘Aan de slag met participatie’.
De VNG noemt in haar handreiking naast de participatievisie het participatiebeleid, een uitvoeringsprogramma en de participatieverordening als onderdelen van het participatiekader.

1.6 De participatievisie sluit aan bij de uitgangspunten van het strategisch communicatieplan.
Hoewel twee verschillende disciplines zijn ze met elkaar verbonden en beïnvloeden ze elkaar.

Kanttekeningen
1.2 Voorlopig fungeren de huidige inspraakverordening en de nota Inbreidingslocaties nog als wettelijk kader.
De goede elementen van de nota Inbreidingslocaties worden na evaluatie van deze nota verwerkt in het participatiebeleid. De Inspraakverordening gaat te zijner tijd op in de participatieverordening.

1.5 We beschouwen de onderdelen van het participatiekader niet als een harde chronologische volgorde.
De uitwerking van de eerste drie onderdelen van het participatiekader vindt deels gelijktijdig plaats. Het uitvoeringsprogramma en het participatiebeleid worden momenteel uitgewerkt. Na het participatiebeleid vormt de participatieverordening het sluitstuk van ons participatiekader. Uiteindelijk zal het participatiekader in de gemeente Nijkerk dus uit vier onderdelen bestaan, die van ‘op hoofdlijnen en abstract’ naar ‘specifiek en concreet’ gaan.

Financiën
Als vervolg op de participatievisie worden concrete voorstellen uitgewerkt voor de implementatie. Voor de dekking kijken we naar de bestaande uitgaven voor participatie. Mogelijk zijn er extra middelen nodig. Als dat inderdaad het geval is zullen we met een onderbouwd voorstel komen hoe we de extra middelen willen dekken.

Communicatie
De uitwerking van de participatievisie vindt plaats in het participatiebeleid. Bij het maken van het participatiebeleid worden externe partijen betrokken die veel met participatie te maken hebben, onder wie projectontwikkelaars en architecten. Over de participatievisie zelf wordt niet actief extern gecommuniceerd. Zie verder ook het kopje ‘Vervolg’.

Vervolg
1. *Vóór het zomerreces: consultatie over de nota Inbreidingslocaties*
   We evalueren nog vóór de zomer de nota Inbreidingslocaties met u. We inventariseren de waardevolle punten die een plek moeten krijgen in het nieuwe participatiebeleid.

2. *Zomer 2024: in gesprek met externe stakeholders over conceptparticipatiebeleid*
   De conceptversie van het participatiebeleid wordt komende zomer besproken met externe stakeholders die veel met participatie in de gemeente Nijkerk te maken hebben, zoals projectontwikkelaars, de WSN,

ruimtelijk adviseurs en architecten en partijen uit het sociaal domein. We vinden het belangrijk te weten hoe deze partijen over het nieuwe beleid denken en dat zij hiervan vroegtijdig op de hoogte zijn.

3. *Kwartaal 2024-4: ter besluitvorming voorleggen van het participatiebeleid*
   De reacties van maatschappelijke partners en marktpartijen op het conceptparticipatiebeleid worden verwerkt in de definitieve versie. Deze leggen we in het vierde kwartaal van 2024 aan u voor.

4. *Het sluitstuk: de participatieverordening*
   Binnen twee jaar na het aannemen van het wetsvoorstel ‘Wet versterking participatie op decentraal niveau’ leggen we de participatieverordening ter besluitvorming aan u voor.

Bijlage
Bijlage: Participatievisie gemeente Nijkerk 2024-2026

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,

de secretaris,	de burgemeester,
de heer drs. J.G. de Jager	de heer mr. drs. G.D. Renkema